

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Jatkuvan oppimisen uudistus

TILANNEKUVA

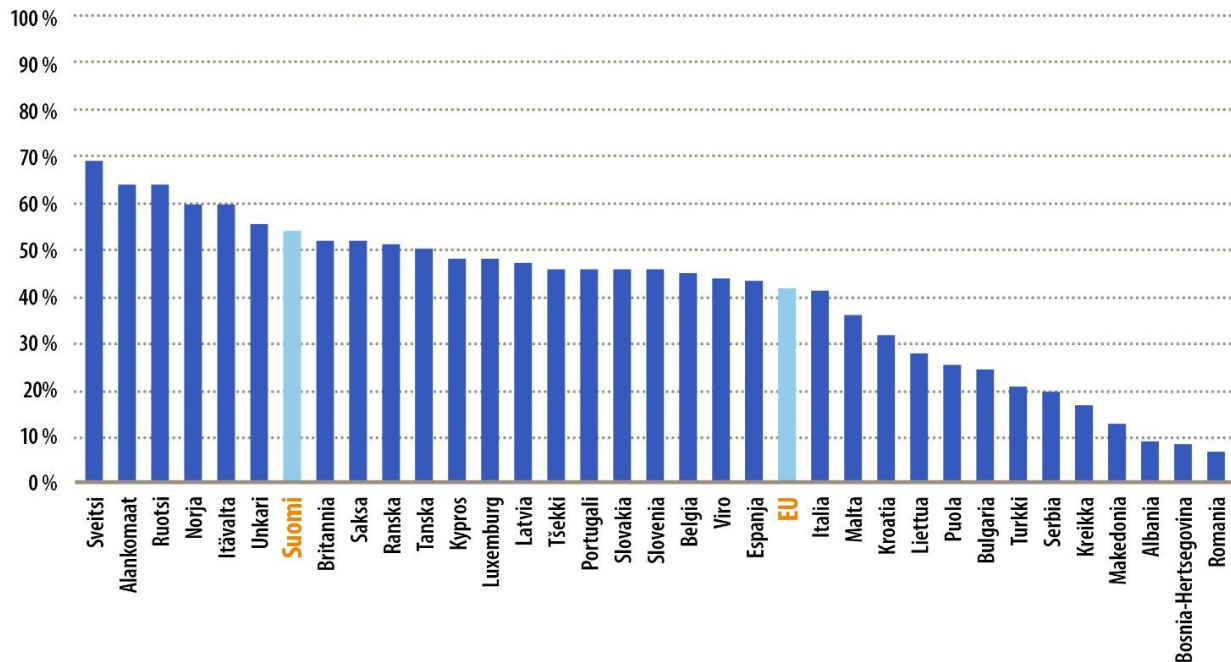
Opetus- ja kulttuuriministeriö

A close-up photograph showing four hands, two on the left and two on the right, holding four white plastic gears arranged in a square pattern on a dark wooden surface. The gears are interlocking with their neighbors. The lighting is soft, highlighting the texture of the wood and the smooth surface of the plastic. A bright green, semi-transparent graphic element is visible on the right side of the image.

Suomalaiset osallistuvat aikuiskoulutukseen verrattain paljon, mutta aiempaa vähemmän

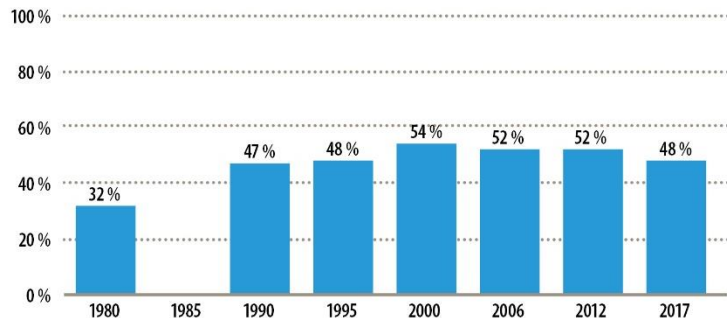
Suomalaisten osallistuminen on kansainvälisesti hyvällä tasolla.

- **KUVIO 1.** Koulutukseen vuoden aikana (12 kk) osallistuneiden aikuisten (25–64-vuotiaat) osuus 2016/2017

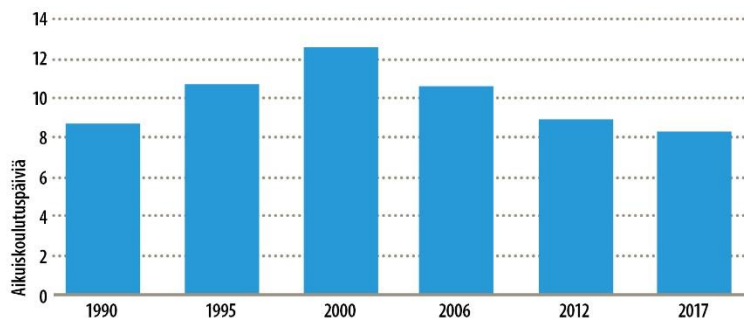

Osallistumisen suunta on laskeva

- KUVIO 2.** Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1980–2017 (18–64-vuotias väestö).

- KUVIO 3.** Aikuiskoulutuspäivien määrä (odotusarvo) henkeä kohden vuosina 1990–2017 (18–64-vuotias väestö).

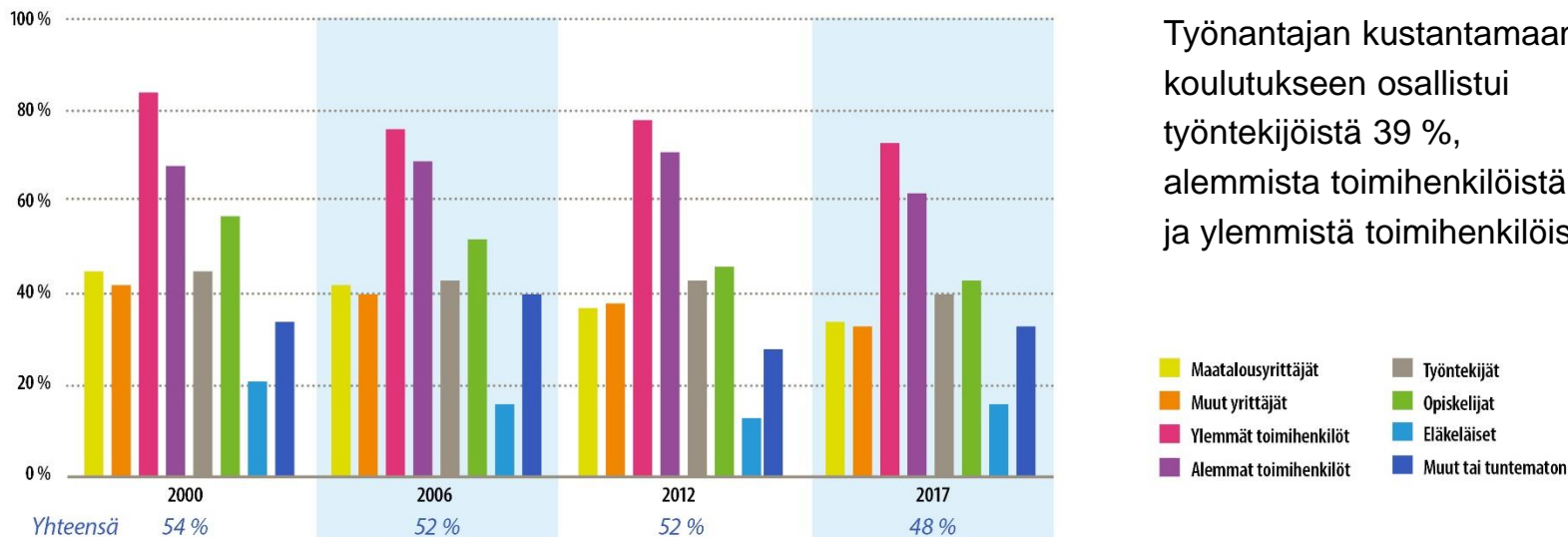

**Osaaminen ja
osallistuminen kasautuu**

Eniten osallistuvat toimihenkilöt. Sosioekonomisen aseman vaikutus aikuiskoulutukseen osallistumiseen ei juurikaan ole muuttunut.

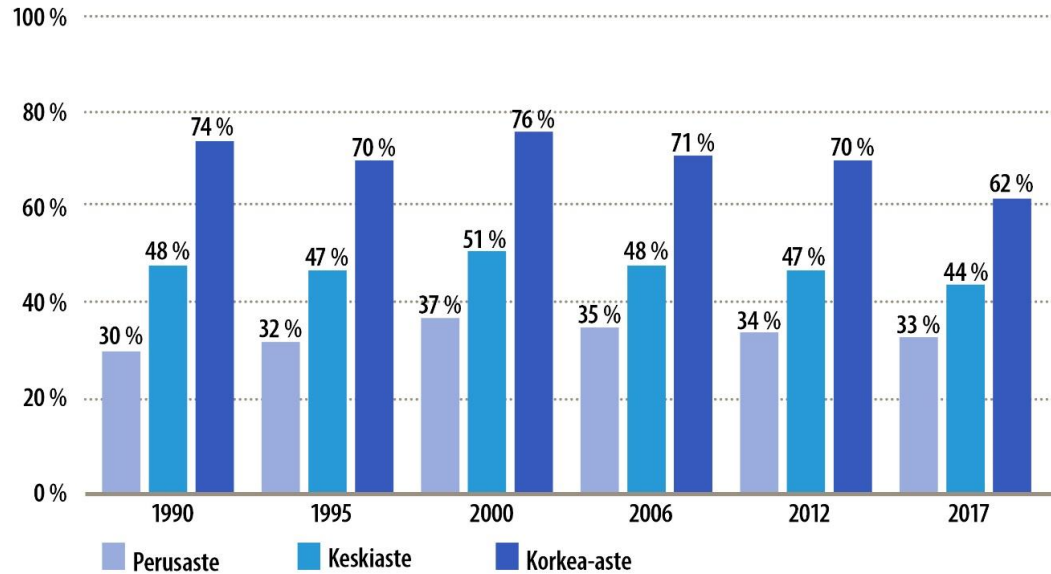
- KUVIO 4.** Osallistuminen 2000–2017 sosioekonomisen aseman mukaan (18–64-vuotias väestö).

Työnantajan kustantamaan koulutukseen osallistui työntekijöistä 39 %, alemmista toimihenkilöistä 61 % ja ylemmistä toimihenkilöistä 67 %.

Perusasteen suorittaneiden osallistuminen ei ole lisääntynyt.

- **KUVIO 5.** Aikuiskoulutukseen osallistuminen koulutusasteen mukaan vuosina 1990–2017 (18–64-vuotias väestö).

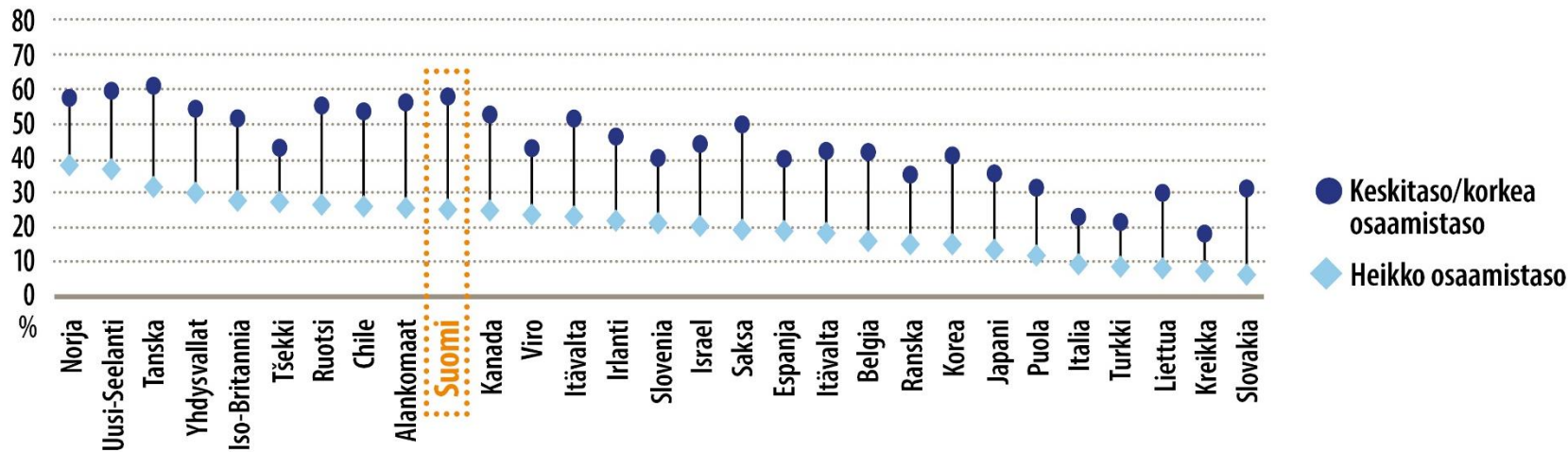

Yleisimpiä syitä osallistumattomuuteen ovat

- koulutuksen ja työn yhteensovittamisen vaikeus,
- perhesyistä johtuva ajan puute,
- koulutusta ei järjestetty riittävän lähellä,
- työnantajien tuen puute,
- liian kallis koulutus ja
- vaikeus löytää koulutusta, johon haluaisi osallistua.

Suomessa erot heikon ja keskitasoisen/hyvän osaamistason ryhmien välillä sekä erot matalapalkkaisten ja muiden välillä koulutukseen osallistumisessa ovat OECD-maiden suurimpia.

- KUVIO 6.** Osallistumiserot heikon- ja keskitasoisen/hyvän osaamistason ryhmien välillä.

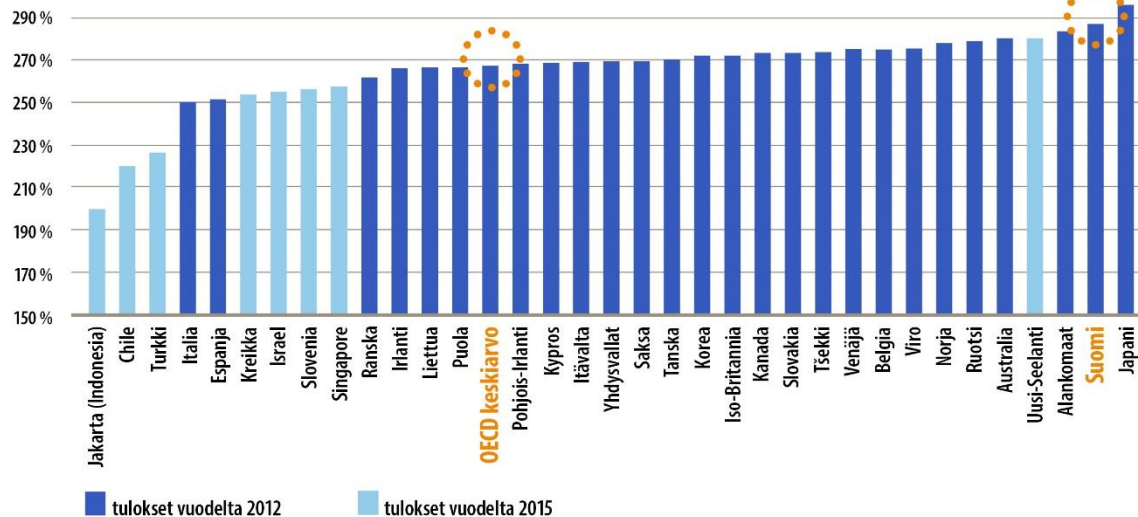

A photograph of two women in a workshop setting. They are both wearing light-colored aprons over their clothing. The woman on the left has her hair in a bun and is wearing a red top. The woman on the right has curly hair and is wearing a blue t-shirt. They are focused on a large, rectangular mold filled with a bright green liquid. The woman on the left is using blue-handled scissors to cut something within the mold. The woman on the right is wearing blue gloves and is also looking intently at the mold. The background shows a well-lit industrial or workshop environment with various pipes, machinery, and workbenches. A large green curved shape is visible on the right side of the image, partially overlapping the text.

Osaaminen pitää pinnalla – heikot perustaidot ovat yhteydessä työttömyyteen

Osaaminen on korkealla tasolla. Sadoillatuhansilla työkäisillä on kuitenkin merkittäviä puutteita osaamisessa.

- KUVIO 7.** Kansainvälinen aikuistutkimus (16–65-vuotiaat) PIAAC

Kansainvälinen aikuistutkimus (16–65-vuotiaat) PIAAC (OECD) Suomen tulokset vuodelta 2012,

sijoitus:

- lukutaito 2.
- numerotaito 2.
- tietotekniikkaa soveltava ongelmanratkaisutaito 3.

Mutta alimmalla tasolla 1 tai sen alapuolella:

- lukutaito 370 000,
- numerotaito 450 000
- jompikumpi tai molemmat 600 000.

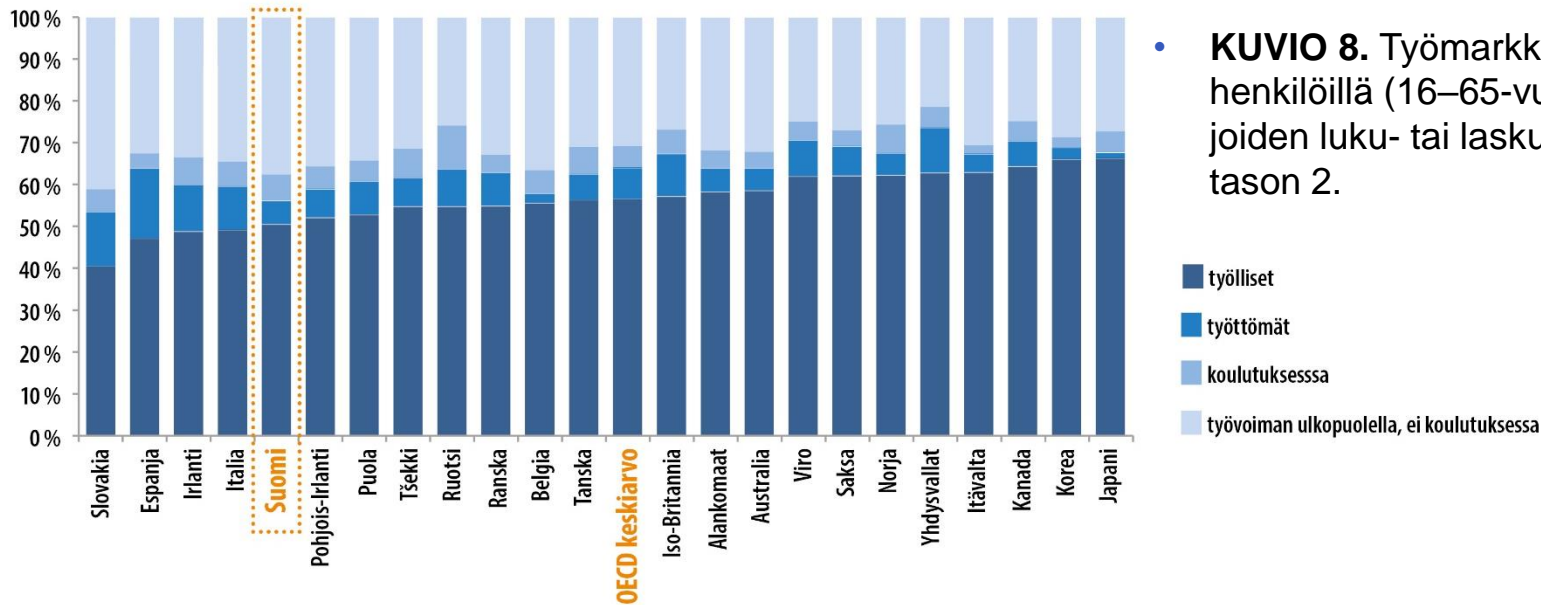
Alle tason 1 tai tieto puuttuu

- tietotekniikkaa soveltavassa ongelmanratkaisutaidossa: 1 000 000.

Heikot perustaidot omaavista 16–65-vuotiaista vain puolet oli töissä.

Lisäksi 30 %:lla pelkän peruskoulun ja 20 %:lla ammatillisen tutkinnon suorittaneista oli heikot perustaidot.

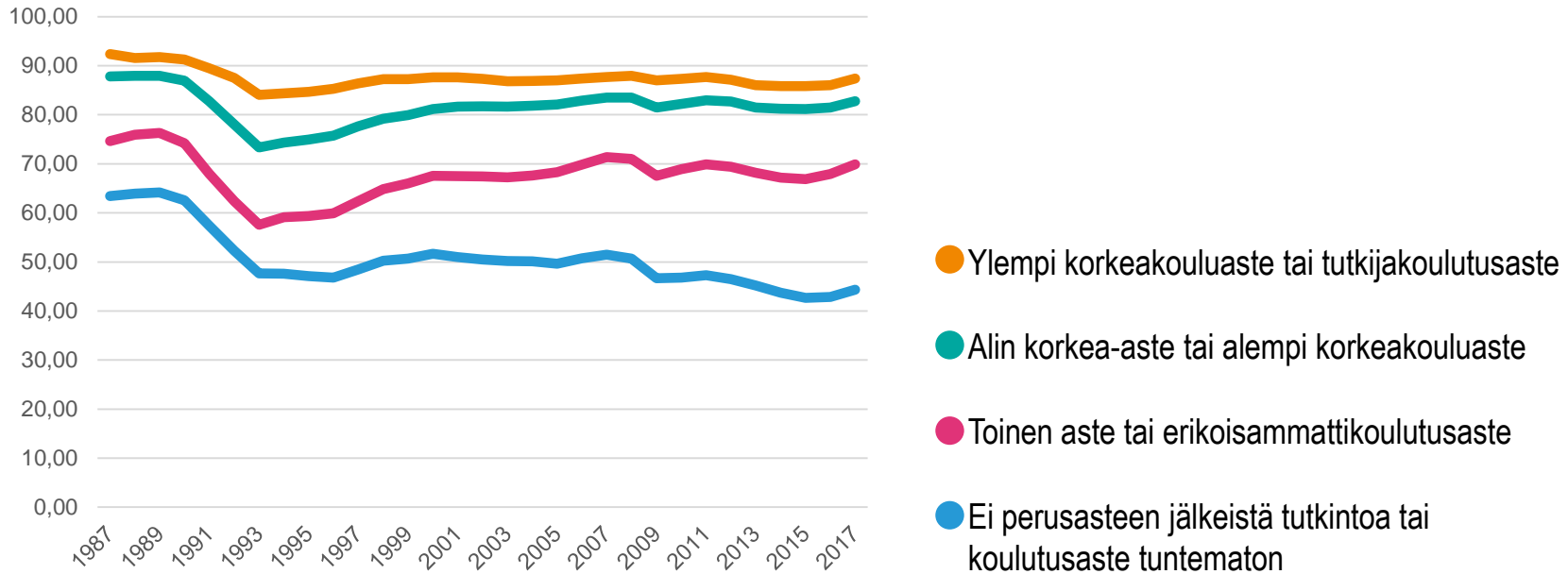
Ensimmäisen polven maahanmuuttajista yli puolella oli puutteita taidoissa.

- **KUVIO 8.** Työmarkkina-asema henkilöillä (16–65-vuotiaat), joiden luku- tai laskutaito alle tason 2.

Pelkän peruskoulun varassa olevien työllisyysaste on noin 43 %.

- KUVIO 9.** Työllisyys koulutusasteen mukaan 1987–2017, 18–64-vuotiaat

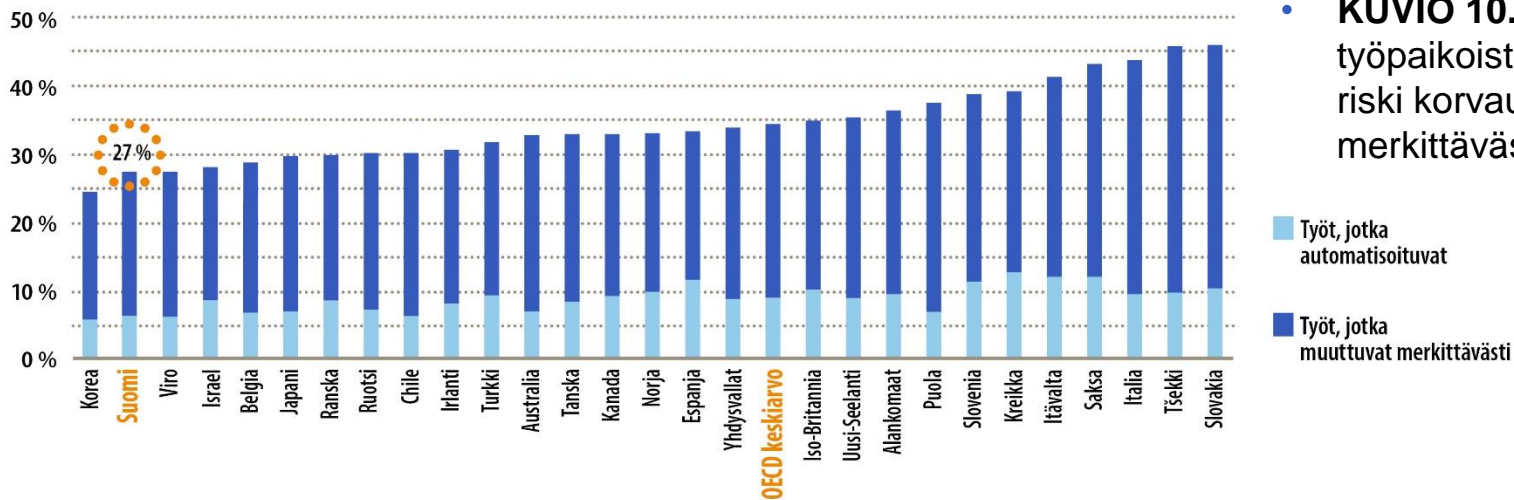

**Työtä häviää ja muuttuu automatisaation vuoksi
– uusia työpaikkoja syntyy**

Osaaminen vanhenee työelämän muutoksissa.

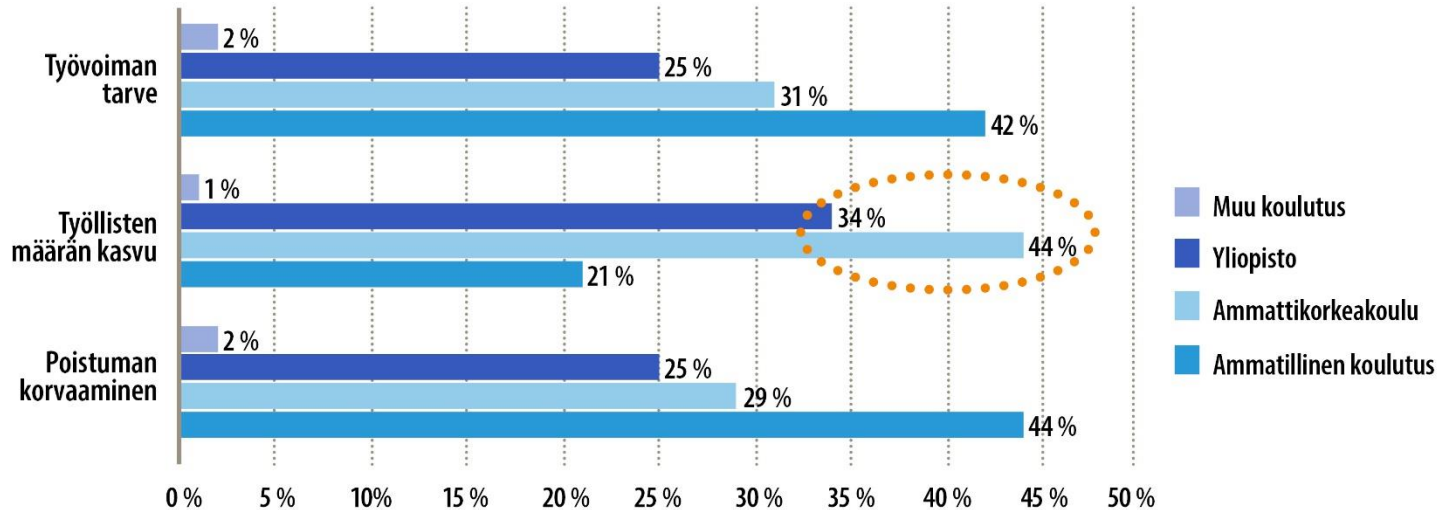
Joka neljäs työtehtävä muuttuu merkittävästi seuraavan 10–20 vuoden aikana. Muutos voi koskea yli 400 000 henkilöä. Suurin muutos on matalapalkkaisissa ja lyhempää koulutusta edellyttävissä tehtävissä. Heitä koulutus tavoittaa huonosti.

- **KUVIO 10.** Osuus työpaikoista, joilla suuri riski korvautua tai muuttua merkittävästi.

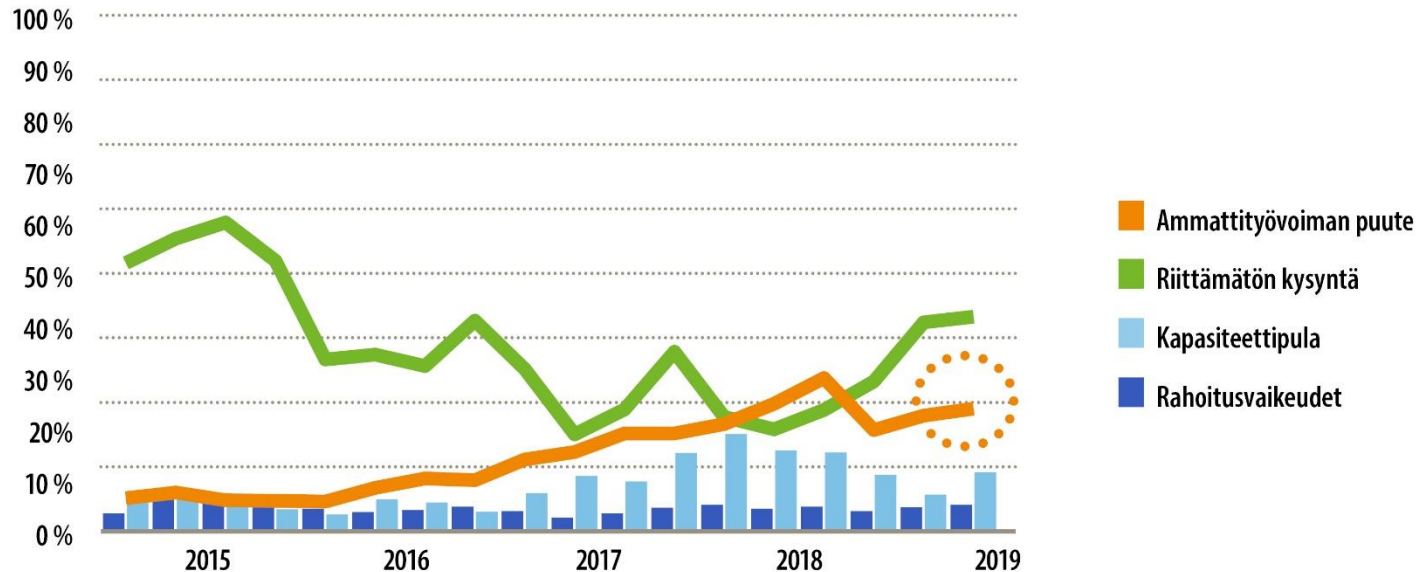
Lähes 80 % syntyvistä uusista työpaikoista edellyttää korkeakoulutasoista osaamista. Nuoret ikäluokat eivät riitä. Tarvitaan isoja muutoksia jo työssä olevien osaamiseen.

- KUVIO 11.** Uuden työvoiman tarve 2017–2035. Koulutusasteiden osuudet tarpeesta.

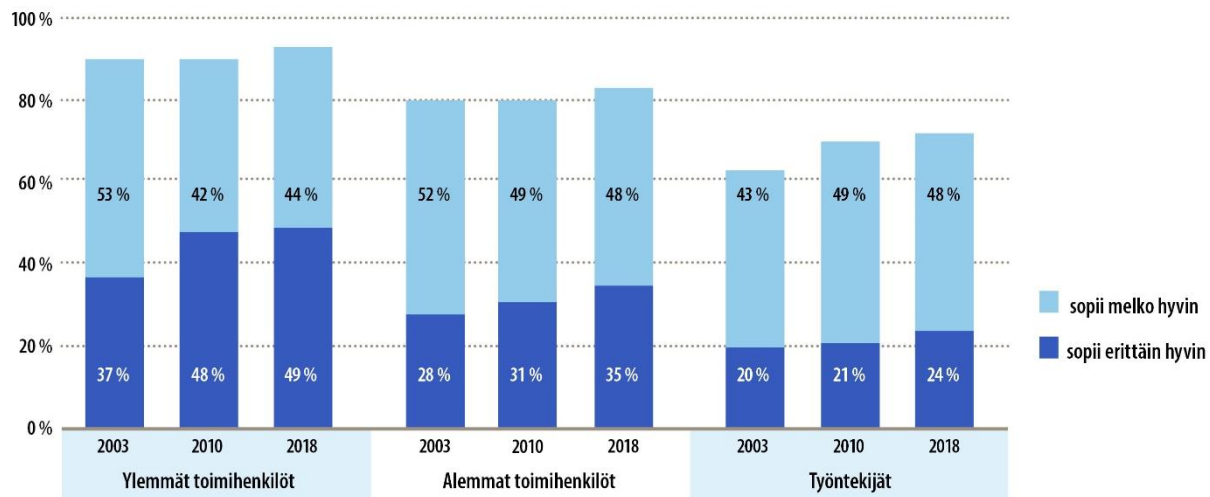
Työnantajista 40 % ilmoittaa rekrytointiongelmista ja EK:n jäsenyrityksistä 19 % piti osaavan työvoiman saantia kasvun esteenä (7/2019). Osaavan työvoiman saatavuus rajoittaa myös pk-yritysten kasvua.

- **KUVIO 12.** Tuotannon kasvun esteet

Suurin osa työntekijöistä katsoo, että työpaikka tukee oppimista.

- **KUVIO 13.** Työpaikka on sellainen, että siellä voi oppia koko ajan uutta sosioekonomisen aseman mukaan 2003, 2010, 2018 (%).

Kuvalähteet

- **Kuvio 1.** Adult Education Survey (AES)/ Ruuskanen 2018
- **Kuvio 2, 3.** Tilastokeskus. https://www.stat.fi/til/aku/2017/aku_2017_2018-01-12_tie_001_fi.html
http://www.stat.fi/til/aku/2017/02/aku_2017_02_2018-05-09_fi.pdf
- **Kuvio 4.** Tilastokeskus. http://www.stat.fi/tup/julkaisut/tiedostot/julkaisuluettelo/ykou_aku_201700_2018_19724_net.pdf
- **Kuvio 5.** Tilastokeskus. http://www.stat.fi/tup/julkaisut/tiedostot/julkaisuluettelo/ykou_aku_201700_2018_19724_net.pdf
- **Kuvio 6.** OECD, Getting SkillsRight: Future-Ready Adult Learning Systems. OECD 2019
<http://www.oecd.org/employment/getting-skills-right-future-ready-adult-learning-systems-9789264311756-en.htm>
- **Kuvio 7.** OECD calculations based on the Survey of Adult Skills (PIAAC) (2012) (database).
- **Kuvio 8.** OECD, [Building Skills For All: A Review of Finland](http://www.oecd.org/finland/Building-Skills-For-All-A-Review-of-Finland.pdf). <http://www.oecd.org/finland/Building-Skills-For-All-A-Review-of-Finland.pdf>
- **Kuvio 9.** Työllisyys koulutusasteen mukaan 1987–2017, 18–64-vuotiaat.
http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vrm_tyokay/statfin_tyokay_pxt_115d.px/
- **Kuvio 10.** Arntz, M., T. Gregory and U. Zierahn (2016), “The Risk of Automation for Jobs in OECD Countries: A Comparative Analysis”, OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 189, OECD Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/5jlz9h56dvq7-en>
- **Kuvio 11.** Ennakointi. 4.4.2019. Ilpo Hanhijoki, opetushallitus.
- **Kuvio 12.** Elinkeinoelämän keskusliitto EK. Suhdannebarometri, Heinäkuu 2019. <https://ek.fi/wp-content/uploads/SB-heinakuu-2019.pdf>
- **Kuvio 13.** Työ- ja elinkeinoministeriö. Työolobarometri 2018. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161826/TEM_2019_51.pdf?sequence=1&isAllowed=y

**Julkisen rahoituksen
kohdentuminen 25–59-
vuotiaiden koulutukseen
ammattillisessa koulutuksessa,
ammattikorkeakouluissa ja
yliopistoissa**

Taustatietoa

- Aineistona Tilastokeskuksen tiedot ammatillisen koulutuksen opiskelijoista¹ ja ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen uusista opiskelijoista² vuonna 2018
- Tarkastelussa mukana 25–59-vuotiaat
- Arvio julkisen rahoituksen kohdentumisesta on hyvin karkea
 - Ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja korkeakoulut päättävät itse saamansa rahoituksen sisäisestä kohdentamisesta → rahoituksen todellisesta kohdentumisesta eri ikäisille ei ole saatavilla
 - Ammatillisessa koulutuksen rahoituksen kohdentumisessa 25–59-vuotiaille käytetty vuoden 2020 laskennallisen rahoituksen (1,85 mrd. ml. kuntien rahoitusosuus) perusteena käytettyjen suoritteiden jakautumista ikäryhmittäin
- Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen rahoituksen kohdentumisessa 25–59-vuotiaille käytetty tietoa koulutuksen osuudesta korkeakoulujen kustannuksista (yht. 1,4 mrd.) ja uusien opiskelijoiden jakautumista ikäryhmittäin
- Laskennallisen arvioon perusteella rahoitus työikäisten koulutukseen ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa yhteensä noin 1,35 miljardia euroa
- Tässä tarkastelussa arvio ammatillisen koulutuksen, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen 25–59-vuotiaille kohdentuvasta rahoituksesta on jaettu Tilastokeskuksen opiskelijamäärien suhteessa, jolloin voidaan tarkastella rahoituksen jakautumista eri opiskelijaprofiileille

¹ opiskelijoilla tarkoitetaan kalenterivuoden aikana oppilaitoksessa kirjoilla olleita

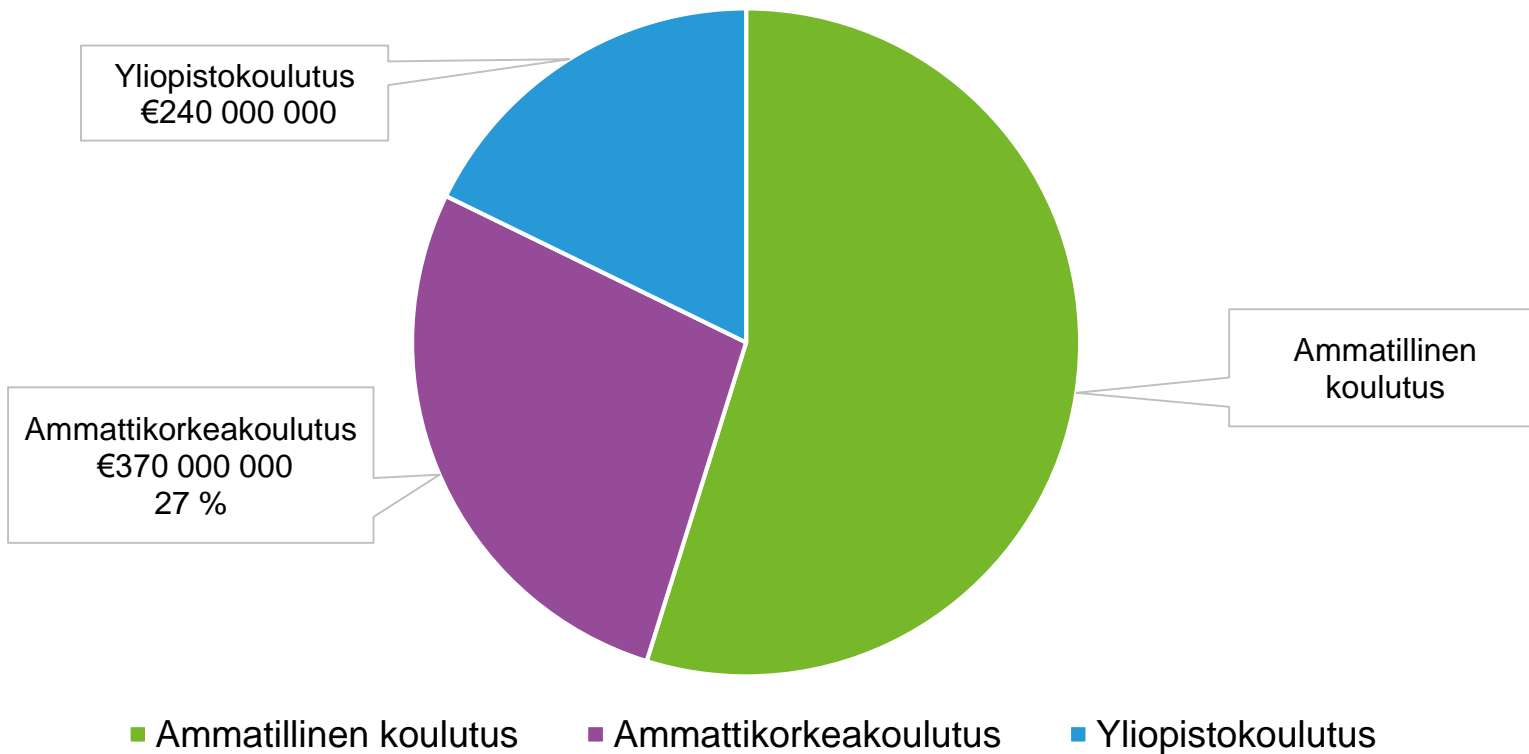
² uusilla opiskelijoilla tarkoitetaan tilastovuonna 20.9. opiskelemissa olleita, ammattikorkeakouluissa 1.1.–20.9. kyseisen koulutuksen kyseisessä ammattikorkeakoulussa vastaanottaneita ja ensimmäistä kertaa läsnä- tai poissaoleviksi ilmoittautuneita ja yliopistoissa niitä, joiden opiskeluoikeus on alkanut nykyisessä tutkinnossa ko. yliopistossa.

Uudet opiskelijat ammatillisessa ja korkeakoulutuksessa v. 2018, ikä aloittamisvuonna, 25–59 v.

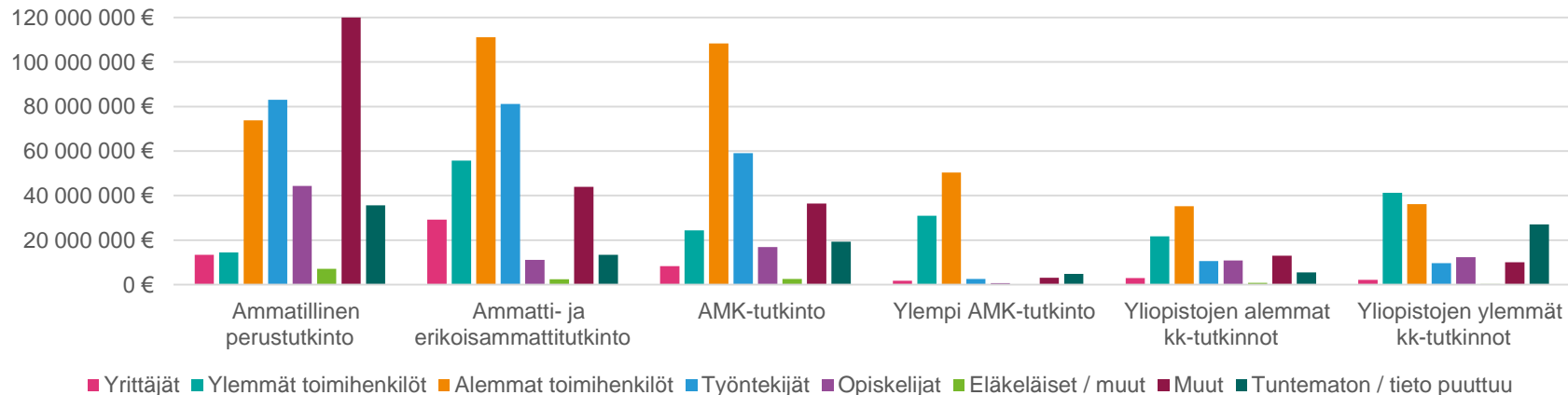
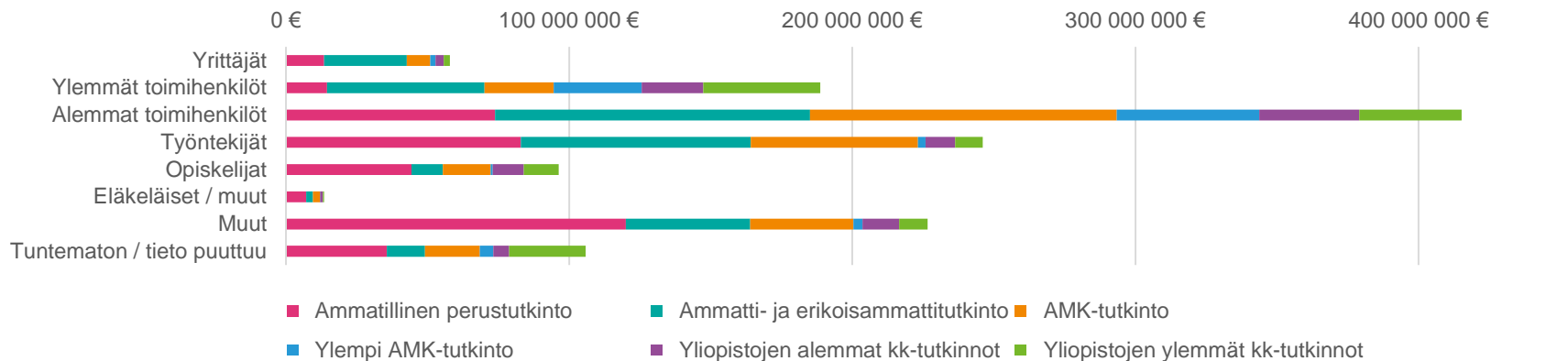

Koulutus	Kaikki uudet opiskelijat	25–59 v. uudet opiskelijat	25–59 v. % -osuus
Ammatillinen perustutkintokoulutus	79 969	33 225	42 %
Ammattitutkinto- ja erikoisammattitutkintokoulutus	36 060	31 504	87 %
AMK-tutkintokoulutus	33 772	15 406	46 %
Ylempi AMK-tutkintokoulutus	5 309	5 295	100 %
Yliopistojen alempi kk-tutkintokoulutus	17 091	3 586	21 %
Yliopistojen ylempi kk-tutkintokoulutus	7 388	4 951	67 %

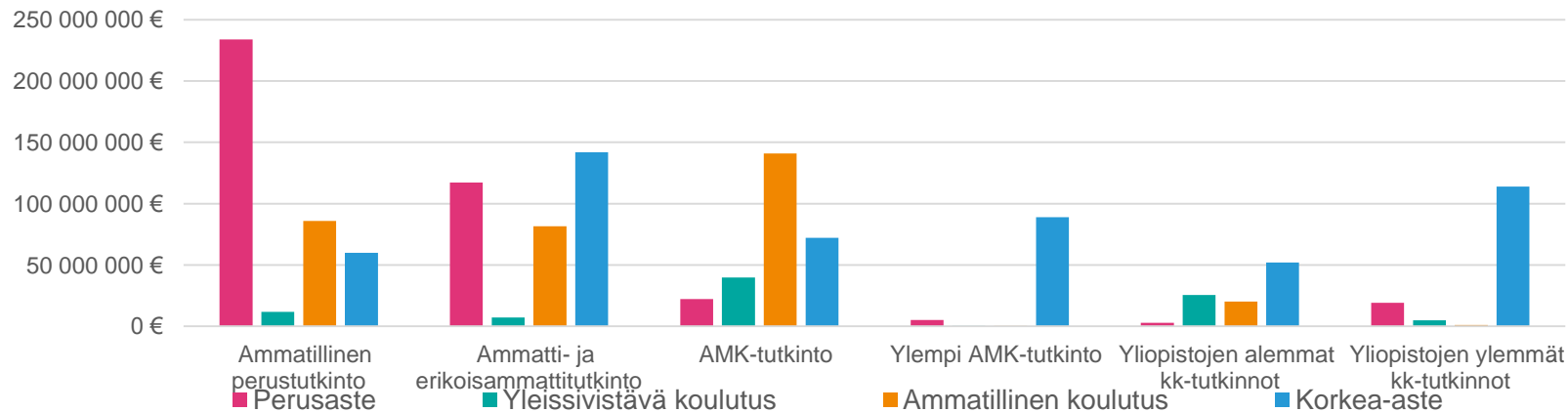
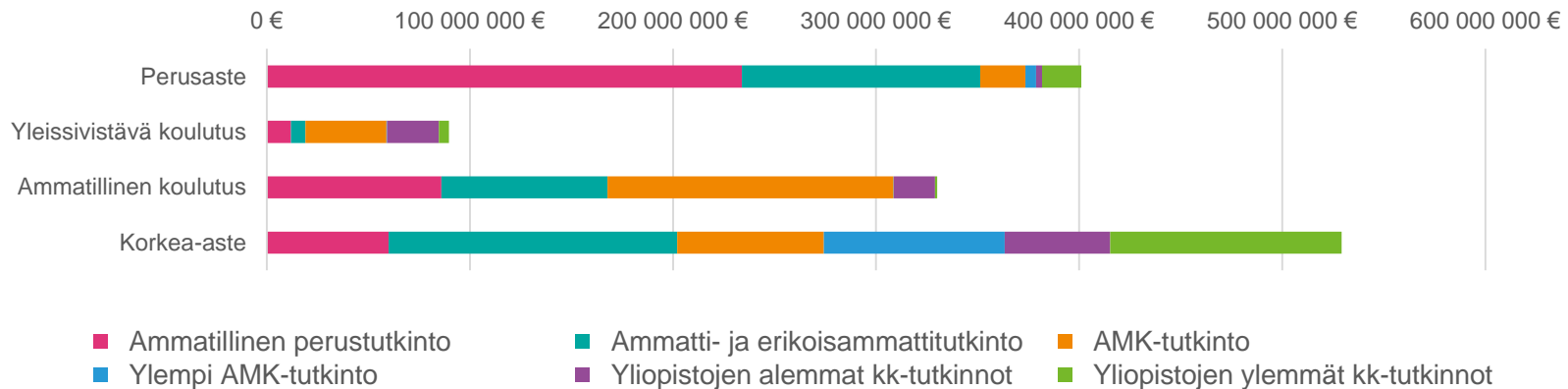
Julkinen rahoitus 25–59-vuotiaiden koulutukseen ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa

Julkinen rahoitus 25–59-vuotiaiden koulutukseen sosioekonomisen aseman koulutuksen aloittamista edeltävänä vuonna mukaisesti

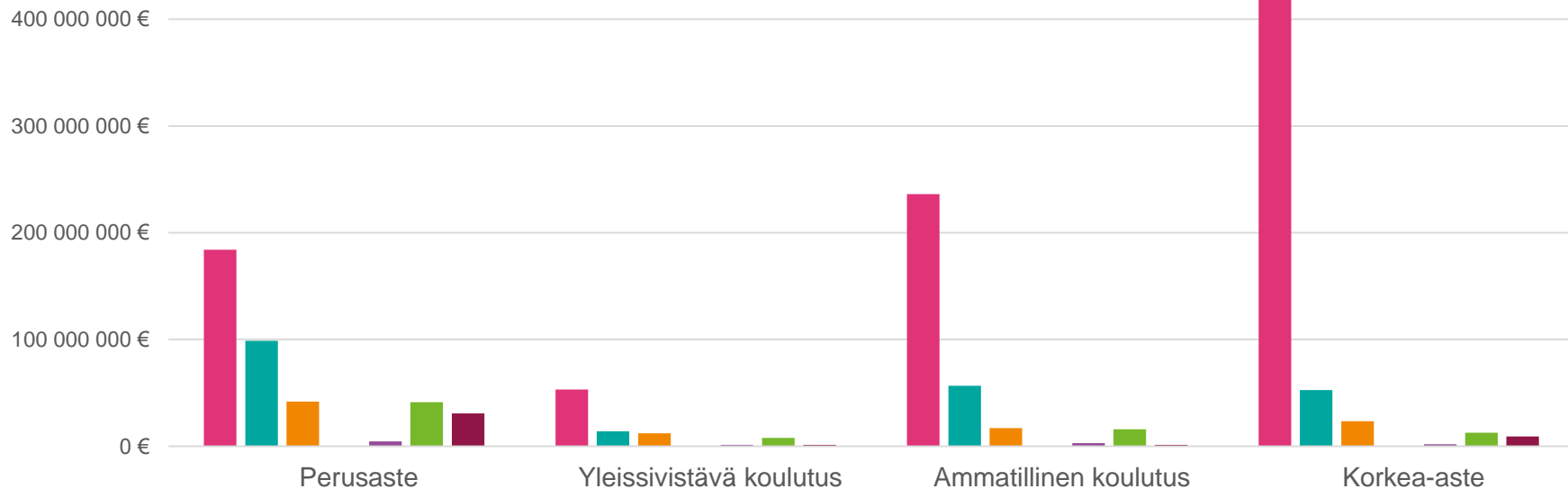
Julkinen rahoitus 25–59-vuotiaiden koulutukseen pohjakoulutuksen ennen koulutuksen aloittamista mukaisesti

Julkinen rahoitus 25–59-vuotiaiden koulutukseen pääasiallisen toiminnan koulutuksen aloittamista edeltävänä vuonna mukaisesti

Julkinen rahoitus 25–59-vuotiaiden koulutukseen pohjakoulutuksen ja pääasiallisen toiminnan ennen koulutuksen aloittamista mukaisesti

■ Työlliset
■ Opiskelijat, koululaiset
■ Eläkeläiset
■ Tuntematon / tieto puuttuu

■ Työttömät
■ Varusmiehet, siviilipalvelusmiehet
■ Muut työvoiman ulkopuolella olevat

Yhteenvedo

- Lähes puolet ammatillisen ja korkeakoulujen koulutuksen kokonaisrahoituksesta kohdentuu yli 25-vuotiaiden ammatillisiin opintoihin ja yli 25-vuotiaana aloittaneiden korkeakouluopintoihin
 - Eniten rahoitusta kohdentuu opiskelijoille, jotka ovat olleet työllisinä ennen koulutuksen aloittamista ja joilla on jo korkea-asteen tutkinto
 - Ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa on suurinta vaihtelua opiskelijoiden taustassa, opiskelijoissa on sekä koulutusta ennen työllisenä, työttömänä että työvoiman ulkopuolella olleita, aikaisemmin ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olleita ja ammatillisen tai korkea-asteen tutkinnon omaavia ja pitkäaikaistyöttöminä, työntekijöinä ja toimihenkilöinä olleita sekä ulkomailta tulleita
- Korkeakoulujen ylempiä tutkintoja taas suorittavat lähinnä työlliset, toimihenkilöt ja aikaisemman korkea-asteen tutkinto omaavat
 - Työttömänä aikaisemmin olleista opiskelijoista suurimmalla osalla ei ole aikaisempaa perusasteen jälkeistä tutkintoa ja heidän koulutukseen suunnatusta rahoituksesta suurin osa on ammatillista perustutkintokoulutusta
 - Naisten osuus opiskelijoista on suurempi, mutta sukupuolten välillä ei ole merkittäviä eroja koulutusprofiilissa

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

**Jotta uudistus on mahdollinen,
on tärkeää löytää
yhteinen linja ja tahto.**